

Lillesøsters gave

- Så dette er din siste arkitektoniske suksess?
- Se nå! Når vi passerer stuevinduene, ser vi oss selv, ikke sant?
- Jo...

- Vinduene skrår utover, sier han energisk. – Det er genialt. Når du står i stua, skuer du formelig ned og utover verden. Det er et hus for konger!

- Miriam og familien hennes oppfører seg i hvertfall som konger.
- Ikke si at du kjenner dem, søster?
- Miriam kjøper klær av meg og hus av deg.
- Til samme pris?

Han ler taust og taster en melding på telefonen.

- Hva sa de da du ville ha henne hjemme i jula? spør hun brått.
- Vi måtte være forberedt på at hun har det tungt.
- Er hun farlig?
- Nei. Ikke farlig. De tror ikke engang hun er farlig for seg selv.

Bilen svinger inn i parkeringlommen foran kjøpesenteret. Varmeapparatet slår seg av sammen med motoren, og straks kjenner han søsterens kulde.

- Først tenkte jeg at dette var et latterlig påfunn, sier hun, - men i går gledet jeg meg faktisk til å se deg, og...

- Nei, se! Broren hopper ut av bilen. – Det er Olsen-paret, mine nyeste klienter. Bare gå i forveien, du søster.

Min søster og min bror. De pynter treet. De finner fram forgylte kuler og henger på kvister. Bror tørker kinnene mine når jeg gråter. Søster sier at mor sikkert har det bedre nå, men det er ikke henne jeg gråter for. Det er små, slimtete monstre inne i julekulene. Jeg vet ikke hvordan de har havnet der, kanskje de er engler som mennesker skal ruge ut. En form for fødsel er i hvertfall meningen, men nå får ikke monstrene puste. Fuktige snuter presser mot kulenes innside. De gisper som fisker. Min bror burde forstå det, han som sier at alle levende vesener trenger luftige rom til å leve i. Luft, sier han til min søster, mens monstrene kveles. Han henger kuler på kvister og sender meg et forbigående smil. Jeg kaster en kule mot parketten. Den blir et knust eggeskall mellom julegavene. Monsteret etterlater et blyantsmalt spor av blod og slim når det ormer seg inn i en gaveeske. Jeg strekker meg etter flere kuler, men søster stanser meg. Hendene holder mine håndledd. Hun plasserer meg i en stol. Min søster er så kald. Hun har is i

magen. Berøringen tapper meg. Jeg er en vannkran og varmen renner ut. Jeg forklarer om Jesus som ble født i en stall, og om ikke stallen kanskje var et skall, som måtte knuses, men søster lytter ikke til folk som snakker lavt. Hun tørker vekk monsterets spor og sender håndleddene mine undersøkende blikk.

Broren og søsteren ser spørrende på hverandre når lillesøsteren river papiret av den største gaven. Gaveesken er tom, helt tom, men lillesøsteren ser ikke ut til å ense det. De knokkeltynne hendene fingrer med lufta i esken. Munnen former lykkelige ord av stillhet.

- Er dette din ide? spør broren.

- Nei, svarer søsteren, – men se hvor glad hun ble.

- Det var mer enn nok luft, hvisker lillesøsteren, nesten forklarende, og en gjennomsiktig finger peker først hit, så dit. Lyset fra julestjerna fanger blodårene under den papirtynne ansiktshuden. – Like grønn som kjolene du lager, hvisker hun til søsteren.

De antar hun mener innpakkingspapiret, selv om det er gult. De ser på hverandre og grøsser av en slags kjærlighet til lillesøsteren. Noen mennesker er fyrstikker og gresstrå. De kan knekke som for høye toner i en sliten stemme. Lillesøsteren folder seg over den tomme esken og smiler spøkelsesaktige. Broren får følelsen av at hun kan løse seg opp, bli papirflak i vann og askeflak i luft. Han sjenker seg nok en brandy.

- Etter begravelsen kledde jeg på meg genseren hennes, sier søsteren lavt. – Du vet, den hun alltid brukte. Jeg sov i den, og da jeg våknet trodde jeg først at jeg lå med hodet i fanget hennes.

- Hun var sliten, sier broren. – Det med lillesøster ble i tyngste laget.

- Jeg har aldri lagt hodet mitt i noens fang, fortsetter søsteren.

Monsteret har vokst til det dobbelte. Det biter sin egen hale, klemmer øgleføttene inntil kroppen når jeg strekker fram pekefingeren. Det blir en avocado, fast og likevel myk. Varm, sier jeg og legger fingeren mot den lysere brysthuden. Der inne banker et hjerte. Monsteret suser av liv. Min bror og søster sier at jeg skal komme ut i stua, ser det er langt på dag. De er enslige pærer i bladløse pæretrær. Monsteret piler inn under senga. Jeg nikker. Min bror og søster orker ikke å være i stua uten meg. Det er for mye luft der. Bror har bygd en tunell i taket. Langt der oppe over grana er det et glasstak. Tanker som sendes fra et menneske til et annet, blir sugd opp i tunellen og forsvinner. Min bror har alltid vært redd for nærhet. Hvis vi satt for nært da vi var små, slo han oss. Jeg forsøker å smyge meg forbi dem. Min søster er så kald, og min bror er full av savn. Han savner alle de han tror han kanskje elsket likevel. De trenger meg mer enn de tror. Armene

deres strekker seg ut etter meg. De tror de støtter meg bort til sofaen, men egentlig er det jeg som støtter dem. Nå som monstrene ligger kvalt i kulene, tåler jeg juletreet. Det er en vakker sorg. Et pyntet lik. Det er ingenting noen kan gjøre for dem. Snart har de tørket til støv og beinrester.

Broren ser på nyhetene. Han ruller slurken av brandy over tunga, retter på klokka. Gaven fra søsteren er ekstragavant. Bygninger noen har bombet til det ugjenkjennelige, flimrer over skjermen. Han tar seg i å lure på hva som er meningen med gaven. Er han verdt en så dyr klokke? Og i såfall, er han verdt det i egenskap av bror, eller i egenskap av vellykket arkitekt? Når han tenker på den tomme gaven hun ga til lillesøsteren, skjærer klokkeirema i håndleddet. Oppfatter søsteren ham som grådig? Moren kalte han grådig da han ikke ville hjelpe til med Frelsesarmeens julefeiring. Det var forrige jul. Han legger klokka på stuebordet. Nei, søsteren er beregnende. Hun ga ham sikkert klokka for å speile seg selv. Han forteller folk at klokka er fra henne, og de forstår at hennes kreasjoner er verdifulle. Han hører sin egen latter, og søsteren hever et smalt øyebryn. På skjermen ligger pasienter i sykesenger. Blod trekker inn i bandasjer. Ansiktene deres er ugjenkjennelige på grunn av det nye viruset.

- Sorry, sier han ut i lufta.

- Jeg er glad jeg ikke jobber i bransjen som har skylda for de nye sykdommene, sier søsteren og skjærer et flak av eplet med fruktkniven.

- Du bare kler opp de som gjør det, sier han og kjenner smilet i munnviken.

Søsteren rynker brynene. Epleflaket henger som en trussel i lufta. Han løfter armene avvæpnende.

- Jeg gir dem huset de vil ha, og du gir dem klærne...

Søsteren spiser eplebiten. Han kaster et blick mot lillesøsteren. Hun er ute av stand til å gi noen noe som helst, hverken hus eller klær. Det irriterer ham. Hun trenger aldri å ta ansvar, krever bare andres ansvar, krever og krever, hun krevde moren deres hver bidige dag uten å bli fornøyd, ville bare dø, som om hun var en øy for seg selv, kunne synke i havet uten at andre druknet, som om hun ikke hadde en mor med tynne hvite hårtuster... Lillesøsteren er et flakkende nærvær i sofaens dypeste krok. Øynene er festet til tv-skjermen. De er unaturlig store. Tårer pumper nedover kinnene.

- Faen, mumler han.

- Jeg skifter kanal, sier søsteren saklig, og de smittede pasientene forsvinner til fordel for en fugleflokk som flyr i formasjoner over himmelen.

Han setter seg ved siden av lillesøsteren, hører det klukke i halsen hennes, hikst og ord hun sjelden bruker. Irritasjonen forvandler seg til omsorg. Han legger en

beskyttende arm rundt de spinkle skuldrene. Lillesøsterens never er så hardt knyttet at neglene har skjært seg inn i huden.

- Faen, gjentar han og lirker dem løs.

Halvmåner med blod dukker opp, knapt synlige i den dunkle belysningen. Han legger fingrene mot sårene og presser. Selv blodet til lillesøsteren virker tynnere enn andres. Dråpen som renner gjennom håndflata er slett ikke dyprød. Mer som et barns vannfarger. Søsteren henter pyrisept og plaser.

De sitter bøyd over lillesøsterens hånd, og ingen av dem kommer på å skru på mer lys for å se bedre. Det er som om de foretrekker å bøye seg enda dypere, helt til pannene støtter seg til hverandre, og de merker at de har nøyaktig samme panneform, og av en eller annen grunn gleder det dem. De smiler sjenert til lillesøsterens lukkede øyne.

Vinduet står på vidt gap. Monsteret må få nok luft. Det lever av luft. Det vokser som ville vårvekster. Avocado-huden gløder av varme. Neseborene vider seg ut og minner om trakter. Øyenlokkene har også vokst ut. Monsteret blunker, blunker igjen, før det entrer meg som en kransekake. Når min bror kommer inn, åler det seg ned i en tøffel. Han lukker vinduet og sitter på sengekanten. Han spør om jeg trives, men venter ikke på svar. Han tror han sitter her på grunn av meg, men det er monsteret som trekker ham til seg. Min bror føler nærværet som en fornemmelse av sult. Når søster også står i døra, må jeg gråte igjen. Kroppen hennes er innhyllet i en gråmalt fortvilelse som vokser for hvert smil hun smiler. Hun gir meg et lommetørkle og ser undrende ned i den tomme gaveesken. Etterpå dytter de meg ned i senga. Hendene deres sneier hverandre over dyna. De rykkes vekk. Min søster har blåfrosne knoker. Alt du trenger er en god natts søvn, sier de og lukker døra. Monsteret stå sammenkrøpet på veggen og lytter til noe jeg ikke kan høre.

Broren spør søsteren om de skal gå til gudstjeneste. De kommer fram til at de ikke egentlig vil. Et øyeblikk står de paralysert i hver sin ende av kjøkkenet. De værer den andre som et svimlende sug, før de river seg løs. Søsteren kommer på at hun ville ta seg et bad, og broren lener seg tungt mot fryseren. Han mener bestemt at han har en boks med ferskfrosset blekksprut. Han mumler oppskrifter til sine egne hender, før han trykker på en knapp, og musikk strømmer ut av usynlige høyttalere.

Jeg bygger tårn av tørket mandarinskall. Jeg risser hjerter inn i sofaens lærhud. Jeg blåser varm luft inn i konvolutter og teiper dem igjen. Jeg presser fingertupper mot druer. Min brors og søsters stillhet spiser opp huset, og det blir mørkt. De vil så gjerne snakke

sammen, men jeg kan ikke hjelpe dem. Jeg begynner å løpe. Jeg slår knærne mot møbler. Jeg finner ingen dørhåndtak, og jeg finner ikke monsteret. Det nytter ikke å lete etter monsteret, vet jeg. Det kommer når det vil. Det er født til jula som Jesus selv. Jeg må ligge strak ut på gulvet. Jeg må klemme kneskålene mot gulvteppet. Jeg må vente. Ikke løpe. Jeg må være støvfnugg i lukkede værelser og vente.

- Du skulle latt henne bli der ute.

- Du skulle ikke gitt henne en tom gave.

De ser ned på lillesøsteren. Bare det hvite synes i øynene hennes.

- Hun lå slik som liten også, hvisker søsteren.

- Jeg ville være en familie, nå i julen i det minste. Du og jeg er for lite.

- Ingen foreldre, ingen partnere, ingen barn.

- Klienter og kunder.

Lillesøsteren vender de hvite øynene mot dem. Remser av mandarinskall har viklet seg inn i de tørre hårtustene.

- Hva sier du til et bad, spør søsteren med merkelig mild stemme.

- Jeg skal tappe i, skynder broren seg å tilføye.

- Det er virkelig et deilig badekar, hører han søsteren si idet han går.

Min bror og min søster. De har endelig sagt god natt. Monsteret lener seg over senga. Det er varmt som ristede kastanjer. Det er fullvoksent og trenger mer luft for hvert minutt som går. Jeg åpner vinduet. Taklampen duver når monsteret beveger seg. Vingene rasler som silke. Vintermørket setter seg i huden min. Jeg rygger mot senga. Monsteret legger seg sammen med meg. Det er siste natt. Snart skal monsteret dra. Jeg ligger under silkevingene og puster monsterpust.

Søsteren svelger to piller med vann fra springen. Huden ser godt ut. Neglene er velstelte og buede mot det ene kinnet. Hun studerer vanndråpene som renner nedover haka. Hun tørker alltid bort vanndråper. En gang for lenge siden tørket hun bort melonsaft som rant nedover haka. Det var en mann som matet henne med melon. La saften renne, ba han, men da han et øyeblikk så bort, tørket hun haka. Det var det eneste rette å gjøre. Da han oppdaget det, sa han at hun var kald, *så forbasket kald*. Nå lar hun vanndråpene renne. De fleste drypper ned i servanten, men en dråpe runder haka, fortsetter nedover halsen, følger kragebeinet, svinger seg innenfor nattskjorta. Dråpen renner ut på det venstre brystet og stanser på brystvorten. Søsteren grøsser. Hun drar i nattskjorta, kikker nedover seg selv. Vanndråpen har frosset til is. Hun er så kald, så forbasket kald. Skrittene er lydløse på vei opp trappa til brorens værelse. Hun stanser utenfor døra.

Broren lener seg mot innsiden. Han lytter til søsterens pust. Han tror hånda hennes ligger mot hans, med døra i mellom. Kveldens alkohol følger blodstrømmen som en doven slekting. Han er trøtt. Bakerst på tunga ligger kvinneansikt han gjerne skulle sett igjen. Beate og Kristin og Lotta. Han svelger og svelger. Hånda som ligger mot døra blir tappet for varme. Søsteren er så kald. Hun minner ham alltid om de han har kjent, som har vært betydelig varmere, som har hatt varmere følelser for han, ikke som vellykket arkitekt, men som menneske. Mann. Beate og Kristin og Lotta sa de elsket han, og han sa *sorry, men...* følelsene ble ikke gjengjeldt, sa han, og blabla ærlighet. Han sa de fortjente bedre. Skal han være *virkelig* ærlig, så elsket han dem alle sammen, elsket dem kanskje for mye. Han vet ikke. Han hadde en kvalmende fornemmelse av å miste seg selv i kvinnekroppene, og hver gang han kvittet seg med en av dem, pustet han lettet ut, kjøpte knytt knivsett eller skjorte, og slo av en prat med søsteren og moren. Søsteren var saklig og fjern, og moren full av beklagelse. Hun ventet på barnebarn, og det var hans jobb å skaffe dem til veie. Nei, hun hadde vel ingen håp angående søstrene. Lillesøsteren har alltid vært... spesiell, og de var ikke særlig gamle da det begynte å legge seg hinner av is på søsterens melkeglass hvis hun holdt det for lenge. I et glimt ser han søsteren lese Donald med et konsentrert uttrykk. Nå puster hun på den andre siden av døra, og kulden hennes skremmer, skremmer han langt mer enn hans egne eller kvinners følelser noensinne har gjort. Fingrene er numne. Søsteren puster, søsteren venter. Til slutt åpner han døra med en fornemmelse av å bli bedt om å dele frosten, og stemningen han har vært i etter at han hentet lillesøsteren, gjør han truende til å si ja.

De ser på hverandre i mørket. De smiler forsiktig.

- Vi har samme farge, hvisker søsteren og napper i pysjermet hans.
- Plommefarget, sier broren enda det er for mørkt til å se noen farge.
- Plommefarget, samtykker søsteren, og tar et lite skritt nærmere.

Monsteret står med snuten mot vinduet. Morgenlyset blander seg med lufta utenfor vinduet. Silkevingene blafrer. Jeg trekker nærmere. Monsteret sier at det lengter ut. Jeg nikker. Jeg lengter også ut. Lyset er blekt og mildt. Jeg åpner vinduet, men det er for lite. Monsteret ser på meg med dype øyne. Det forklarer at det trenger mer luft. Det trenger hele himmelen. Det skal krysse himmelen og fly videre. Vingen i lufta er fisken i vann. Monsteret trenger all verdens luft. Armene mine flagrer i lufta. Sånn er det. Monsteret skal ut å fly, det skal fly videre og videre. Det skal fly til sola. Det skal fly helt til huden tar fyr og smuldrer opp til støv og røyk. Monsteret skal kysse sola. Det vil ofre noe for at andre skal ha det bra. Det vil fly inn i sola og forsvinne. Det vil skape julefred og julefryd. Jeg kan la min egen hud brenne vekk, for at andres hud skal forbli usmittet. Den brente

asken kan virvle tilbake gjennom universet. En dag kommer det til å regne svart, og folk forstår at asken kan smøres på sårene til de smittede. Sårene vil lukke seg, tørke til skorper og etterlate bleke arr. Et mirakel! Monsteret puster på glasset, slikker på vinduskarmen. Jeg puster på monsteret. Jeg holder det i armene mine enda det er for stort. Monsteret brenner, men jeg er varmere. Vi er ild. Vi lengter etter sola. Jeg leder an gjennom det stille huset.

Døra i entreen er også for liten. Dessuten trenger det fart, forklarer monsteret. Jeg ser meg rundt. Jeg tenker på trapper og fjelltopper, går foran til den øverste etasjen. Monsteret er et kattedyr i hælene. Hånda mi streifer vingen, og jeg er redd for å miste balansen. Monsteret suser av liv. Jeg knitrer. På soverommet ligger min søster og bror. De ser små ut i den digre senga. Jeg kulser. Min søster har senket temperaturen til frysepunktet, men min bror tar ikke skade. Armene hans er kledd i blå flanell, holder rundt min søster som om hun trenger beskyttelse. Det ser fint ut. De puster frostrøyk og har røde kinn. Monsteret vil ikke se på dem. Det lengter, lengter så forferdelig ut.

Døra til takterassen er lydløs. Vi står på flisene. Vi må opp på taket. Jeg sier at jeg vil være med til sola. Vingene er store nok til to, sier monsteret. Jeg snur meg forsiktig. Det blåser litt. Vi klatrer oppover. Monsteret vil ha best mulig fart. Vi skal ut av atmosfæren. Vi skal langt og lenger enn langt. Monsteret finner en rundt flat plett på taket. Det er toppen av min brors glasstunell. Laaangt under oss ligger stua. Der lyser julestjerna i toppen av grana. Monsteret spiller ut neseborene. Lyset trenger gjennom den tynne huden. Så vakkert. Hjertet mitt verker. Jeg er mer levende enn jeg noensinne har vært. Vi må hoppe når vi tar av. Vi må hoppe to ganger og strekke hendene mot himmelen. Da kommer vi til sola. Monsteret er trygg i stemmen. Det er godt å være sammen med noen. Silkevingene blafrer i vindkastene. De bretter seg ut som en hudfarget himmel. Jeg kjenner mitt eget smil. Jeg strekker ut armene og hopper, hopper...

Braket får søsknene til å slå opp øynene. Det vet allerede hva som har skjedd. Den åpne verandadøra er et blendende sår. Søsteren løper ut, hopper opp på taket og lener seg innover den knuste glassplaten. Hun ser søsteren og det veltede treet. Hun ser broren ta tak og slepe lillesøsteren vekk fra tregreinene, like ubetenksom som da de var små. Hvis hun ikke er død, er hun i hvertfall alvorlig skadet, og da skal man ikke flytte på kroppen. Hun vil rope det ned til han, men stemmen virker ikke. Hun aker seg forsiktig bakover, løper inn fra terassen. Nakken verker. Hun har sovet forkjært, har gjort det før, da de var små og dro på telttur. Det var lillesøsterens første forsøk. Hun kastet seg ut fra et klippeframspring, fløt i vannet med hodet ned, lignet en klesfille, husker hun, og broren var så ubekenssom. Løp ut i vannet med klærne og støvlene på, bakset seg nesten til

døde mens hun selv kledde metodisk av seg. Få av deg klærne, ropte hun og svømte forbi, kom deg til land, ropte hun og spyttet vann, svømte til søsteren og snudde den tause kroppen, slo til kinnene, blåste i den bleke munnen mens hun svømte mot land. Svømte og blåste. Langflat mot svaberget, spydde lillesøsteren opp vann og alger. Hun vringte av henne klærne, tørket henne hardt, tvang på henne sine egne klær. Hun utstyrte broren med en sovepose. Så skyndte de seg hjem. Teltutstyret ble hvor det var. Hun husker sine egen nakne armer rundt lillesøsteren. Først da de var hjemme oppdaget hun at ikke bare armene, men hele kroppen var naken. Moren gråt over lillesøsteren, og selv satt hun på kjøkkenet. Naken. Det var da hun merket frosten som satt nederst i korsryggen. Den gnagde seg innover. Hun ristet av kulde, og nakken verket fra hårfestet til ryggvirvlene, for hun hadde sovet forkjært den foregående natta. Søsterens hode hadde vært en stein på skuldra hennes. En stein i barndommen. En stein i ryggen.

Broren kommer henne snublende i møte. Han knytter armene rundt henne, hikster etter luft mot kinnene hennes. Nesa er våt. Lillesøsterens arm ligger strukket ut mot beina deres, ser hun, og flytter dem litt vekk. Rundt den spinkle skikkelsen ligger granbar og knuste julekuler. Julestjerna ligger forvridt i et hjørne, men lyser fremdeles. Knust glasskår reflekterer lyset. Det blåser gjennom den åpne tunellen. Morgenlyset ser spørrende ned på dem.

Jeg får nesten ta å ringe politiet, sier søsteren og konstaterer at hun fremdeles ikke har noen stemme. Politiet, sier hun, men kan ikke høre det. Broren nikker likevel, med øynene klistret til munnen hennes. Hun skritter mot telefonen. Hun slår nummeret.

- Det er hos politiet, sier en stemme.

Det har skjedd en ulykke, sier søsteren, men kan ikke høre det. Nå går det virkelig opp for henne. Hun har mistet stemmen. Nakken er rivende vond. Hun ser skrekkslagen på lillesøsterens kropp.

- Hallo? sier kvinnens stemme. – Er det noen der?

Svetten bryter fram under armene. Munnen lager en underlig grimase. Hun kan ikke styre den lenger. *Uuææh*. Det lyder som et stønn.

- Jeg tar over, sier broren. Hun ser tårene på kinnene hans. Ser hånda som overtar telefonen. – Det har skjedd en ulykke...

Etterpå lener de pannene mot hverandre. Føttene er nakne. Brorens har kutt etter glasset. Hennes har neglelakk. Hans pyjamas er blå mens hennes er sitrongul. Bare panneformen er den samme, nøyaktig den sammen, og berøringen fyller dem med ro. Sjenert nærhet blunker i utkanten av tragedien.